

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง*

ADMINISTRATION OF THE STUDENT CARE SYSTEM TO
PROMOTE MORALITY AND ETHICS OF THE OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOLS IN THOEN EDUCATIONAL NETWORK
GROUP, LAMPANG PROVINCE

วีระพล โยระภักตร์, Weerapon Yorapat

พนิดา สิ้นสุวรรณ, Panida Sinsuwan

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น

Educational Administration Nation University

E-mail : Weerapon82@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดย ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ครูผู้สอนของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 - 4 จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามบทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ

* Received 7 October 2024; Revised 28 December 2024; Accepted 29 December 2024

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยยึดหลักการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากทางโรงเรียนและจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารและครูประจำชั้นมีการมีติดต่oprสานงานกับผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และ 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า สูงที่สุด คือ ด้านความสะอาด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุด คือ ด้านการมีน้ำใจ

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, โรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่าย, สถานศึกษาอำเภอเถิน

Abstract

The purposes of this research were: 1) To study the administration of the student care system to promote morality and ethics among school administrators in the Thoen District Network Group, Lampang Province and 2) To study teaching and learning arrangements to promote morality and ethics of teachers in the Thoen District network, Lampang Province. This research combines both quantitative and qualitative methods. The population that provided information was 8 educational institution administrators, and 47 teachers of the Thoen 1 - 4 educational institution network group. The tools used to collect data were a structured interview form and a questionnaire on the role of teaching and helping students regarding morality and ethics of teachers. The data was analyzed by finding the mean and standard deviation for each item

The findings of the research were as follows: 1) Educational institution administrators have a system for student care and assistance based on the principles of student care and support management as specified by the Office of the Basic Education Commission. In addition, the school promotes morality

and ethics to students through activities held within the school and activities organized by relevant external agencies, as well as providing opportunities for parents to participate in caring for their students. 2) Organizing teaching and learning to promote morality and ethics of teachers in the network group of Thoen District, Lampang Province, found overall to be at the highest level. Considering each aspect with the highest average is being cleanliness and the lowest average level is being considerate.

Keywords : Student Care and Support System, Promoting Morality and Ethics, The Opportunity Expansion Schools, Thoen Educational Network Group.

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาของไทยในยุคการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญทางด้านคุณธรรมมากยิ่งขึ้น โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาจึงมีแนวทางในการจัดการศึกษาที่สามารถส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุก ๆ รายวิชาที่ทำการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แต่เนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้สังคมเต็มไปด้วยการแข่งขันและการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้คุณธรรมจริยธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในสังคมลดลง ผู้คนเกิดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดความยับยั้งชั่งใจและสามารถกระทำในสิ่งที่ผิด โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ส่งผลให้ปัญหาในสังคมเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่หายนะของประเทศชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของพระมหากษัตริย์ อังกรสุริ (2563, น.81-90) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของคนไทยของเรากำลังจะถูกกลืนจนทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนและเยาวชนที่รับวัฒนธรรม

ต่างชาติที่เข้ามาพร้อมกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ประกอบกับการไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในสังคม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุข ความสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรมแล้วก็จะกลายเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติพระศาสนาสืบไป

การอบรมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การศึกษาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการหล่อหลอมและขัดเกลาจิตใจของเยาวชนไทยให้ดียิ่งขึ้นเพื่อจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ดังที่ สุวัฒนา อธิธิวิศกุล (2558) ได้อธิบายว่า คุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นคุณงามความดีของบุคคลที่กระทำลงไปด้วยความสำนึกดีในจิตใจ กลายเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาที่พึงประพฤติปฏิบัติและถูกต้องตามจารีตประเพณี การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งผู้บริหาร ทั้งนี้พัชฌณณ สารสา (2557, น.23) กล่าวว่าผู้บริหารจะมีบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนผ่านการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และมาตรการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับยุพิน คະเนັນ (2562, น.12) ที่กล่าวว่าผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ต้องกำกับติดตาม และประเมินผลตามนโยบาย แผนงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง โดยการนําระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมมาจัดกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่จะส่งผลดีต่อการพัฒนานักเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์

จากสภาพทั่วไปของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่รอบนอกอำเภอ มีบริบทที่แตกต่างจากการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยตรง กล่าวคือ โรงเรียนขยายโอกาสจะสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้มีนักเรียนมีความแตกต่างกันตั้งแต่อายุ พัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ส่งผลให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้การปรับตัว และการใช้ชีวิตที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ทั้งนี้ นักเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนกลุ่มที่ค่อนข้างไม่ค่อยมีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยตรง มีปัญหาสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และที่สำคัญนักเรียนเหล่านี้

มักจะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีการหย่าร้างกัน หรือไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่ต้องไปทำงานที่ต่างจังหวัด ทำให้การดูแลนักเรียนเป็นหน้าที่ของปู่ย่าตายายหรือญาติพี่น้องที่ต้องมาทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง หรือแม้แต่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่แม่จะทำงานใกล้บ้านแต่ก็ไม่มีเวลาให้การอบรมดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดการอบรมสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และด้วยวัยที่กำลังมีความคิดเป็นของตนเอง ที่สำคัญวัยนี้ยังต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ทั้งยังมีความอ่อนแอด้านจิตใจ คล้อยตามเพื่อนได้ง่าย อาจทำให้นักเรียนต้องเสียอนาคตกลายเป็นเด็กเกเร ติดยาเสพติด ก่ออาชญากรรม เป็นผู้ร้ายในสังคม สุดท้ายต้องรับโทษในสถานพินิจเด็กและเยาวชน

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้สำหรับวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยนี้

- 1) ประชากรที่ให้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 8 คน
- 2) ประชากรที่ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม ที่ได้จากวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 47 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2) แบบสอบถามบทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check list)

ตอนที่ 2 คุณธรรมจริยธรรมที่ครูผู้สอนได้ส่งเสริมให้กับผู้เรียนให้กับนักเรียนมี
ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามมาตราวัดแบบ Likert Scale
ซึ่งแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยนำมากำหนดกรอบงานที่จะใช้วิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แลเพื่อใช้
ในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุม และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะตรวจสอบ
การปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม

2) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้แบบ
ประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item–Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์
ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า 1.00 สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลได้

3) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยทดลองใช้
เครื่องมือ (Tryout) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) โดยสรุปแบบอุปนัย

3) ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอนผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา อำเภอลำปาง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการบริหาร และวุฒิการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป			จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1	เพศ	ชาย	5	62.50
		หญิง	3	37.50
รวม			8	100.00
2	อายุ	31-40 ปี	2	25.00
		41-50 ปี	5	62.50
		51-60 ปี	1	12.50
รวม			8	100.00
3	ประสบการณ์ ในการบริหาร	1-5 ปี	5	62.50
		5-10 ปี	3	37.50
		11-15 ปี	0	0.00
		มากกว่า 15 ปี	0	0.00
รวม			8	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.50) มากกว่า เพศหญิง (ร้อยละ 37.50) ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 62.50) รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 25.00) และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี (ร้อยละ 12.50) โดยมีประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด อยู่ในช่วง 1 – 5 ปี (ร้อยละ 62.50) มากกว่าช่วงระหว่าง 5 – 10 ปี (ร้อยละ 37.50)

ด้านที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง สรุปผลได้ดังนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่าการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวม คือ ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข ประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีความเป็นสากลและสลับซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องกับนักเรียนของเราอย่างมากมาย ด้วยเหตุนี้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา จึงกำหนดให้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือเป็นบทบาทที่สำคัญของครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ และเป็นคนดีมีพฤติกรรมที่ดีอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัยและมีความสุข การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีการประสานงานให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้รวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหามีวิธีการ และเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยรวมจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน เช่น ทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ที่บางครั้งมีความหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ ที่สำคัญวัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก เพราะการได้รับการยอมรับจะช่วยให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง มั่นใจตนเอง การเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและคนอื่น ๆ ได้ จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นคนดีและมีประโยชน์แก่ผู้อื่น

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านกระบวนการ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน

และภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษายังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกภาคเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง และที่สำคัญเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน

ด้านที่ 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง สรุปได้ดังนี้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ผ่านมา มีการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษาได้มีการกำหนดไว้ โดยโรงเรียนจะจัดกิจกรรมดังกล่าวภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1-2 วัน ซึ่งปัญหาที่พบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม บางครั้งพบว่านักเรียนบางส่วนไม่ได้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากนักเรียนมีพฤติกรรมที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น ทำให้นักเรียนยังไม่เข้าใจการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว ทางผู้บริหารจึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค หรือพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างทางโรงเรียนกับพ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้นักเรียนเป็นคนดีได้อย่างสมบูรณ์ โดยการร่วมมือกันช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติและสังคม มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามบทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป			จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1	เพศ	ชาย	8	17.02
		หญิง	39	82.98
รวม			47	100.00
2	อายุ	21-30 ปี	12	25.53
		31-40 ปี	18	38.30
		41-50 ปี	15	31.91
		51-60 ปี	2	4.26
รวม			47	100.00
3	ตำแหน่ง	ข้าราชการครู	43	91.49
		ครูอัตราจ้าง	4	8.51
รวม			47	100.00
4	ระดับชั้นที่สอน	ม.1	42	89.36
		ม.2	34	72.34
		ม.3	32	68.09
รวม			47	100.00
5	ประสบการณ์	น้อยกว่า 5 ปี	15	31.91
		6-10 ปี	17	36.17
		11-15 ปี	7	14.89
		มากกว่า 15 ปี	8	17.02
รวม			47	100.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.98) มากกว่า เพศชาย (ร้อยละ 17.02) ช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 38.30) รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 31.91) และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี (ร้อยละ 4.26) โดยดำรงตำแหน่งข้าราชการครู (ร้อยละ 91.49) มากกว่า ตำแหน่งครูอัตราจ้าง (ร้อยละ 8.51) สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ

89.36) รองลงมา คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 72.34) และน้อยที่สุด คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 68.09) สำหรับประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด อยู่ในช่วง 6 – 10 ปี (ร้อยละ 36.17) รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 31.91) และน้อยที่สุด คือ 11 – 15 ปี (ร้อยละ 14.89) ส่วนวุฒิการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 72.34) มากกว่าปริญญาโท (ร้อยละ 27.66)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลและอันดับที่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ครูผู้สอน ได้ส่งเสริมให้กับผู้เรียน การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ที่มีระดับการ ปฏิบัติเป็นจริง โดยรวม

คุณธรรมจริยธรรมที่ครูผู้สอนได้ส่งเสริมให้กับผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ (N = 47)		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. ความสะอาด	4.83	0.39	มากที่สุด	1
2. ความสามัคคี	4.79	0.42	มากที่สุด	2
3. ความซื่อสัตย์	4.78	0.36	มากที่สุด	3
4. ความประหยัด	4.76	0.43	มากที่สุด	4
5. การมีวินัย	4.74	0.44	มากที่สุด	5
6. ความขยัน	4.74	0.47	มากที่สุด	6
7. ความสุภาพ	4.71	0.50	มากที่สุด	7
8. การมีน้ำใจ	4.57	0.54	มากที่สุด	8
โดยรวม	4.76	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ครูผู้สอนได้ส่งเสริมให้กับผู้เรียน การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.76, S.D = 0.44$) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด พบว่า สูงที่สุด คือ ด้านความสะอาด ($\bar{X}=4.83, S.D=0.39$) รองลงมา คือ ด้านความสามัคคี ($\bar{X}=4.79, S.D=0.42$) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X}=4.78, S.D=0.36$) ด้านความประหยัด ($\bar{X}=4.76, S.D=0.43$) การมีวินัย ($\bar{X}=4.74, S.D=0.44$) ด้านความขยัน ($\bar{X}=4.74, S.D=0.47$) ความสุภาพ

($\bar{X}$ =4.71, S.D=0.50) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุด คือ การมีน้ำใจ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D=0.54)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากมีการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอย่างหลากหลาย แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาของแต่ละที่ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษา คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สัมพันธ์กับวราภรณ์ พุทพงษ์และคณะ (2560, น.16-23) โดยมีระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนโดยการมอบหมายแนวคิด และนโยบายในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรม/ โครงการที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน การจัดกิจกรรมอบรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยมีครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ที่สำคัญจะมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับเกษมสุข อันตระโลก (2557, น.13) ที่กล่าวว่าระบบดูแลนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด รวมถึงการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีความปลอดภัยในทุก ๆ ด้าน สัมพันธ์กับกรดา มลิลลา (2564, น.15-16) ที่ได้วิจัยการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ได้กล่าวว่าระบบการดูแล ช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน

มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตอย่างองอาจและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

2. ผลการศึกษาบทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอน

บทบาทการจัดการเรียนการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอน โดยครูมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งจะเน้นคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ 1) ด้านความขยัน 2) ด้านความประหยัด 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านการมีวินัย 5) ด้านความสุภาพ 6) ด้านความสะอาด 7) ด้านความสามัคคี และ 8) ด้านความมีน้ำใจ เนื่องจากครูได้รับการส่งเสริมเข้ารับการอบรมเพื่อให้ครูเข้าใจหลักการวิธีการในการอบรม สั่งสอน และเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ครูเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยครูมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน ทุ่่มเวลาในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการสำรวจตนเอง ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้อยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุขได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสงวน กำเลิศทอง (2542, น.70) พบว่า บทบาทของครูที่สอนจริยศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแสงมณี สุวรรณฉัตรกุล (2544, น.44) พบว่า บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูผู้สอนจริยศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมาก ด้วยเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ความขยัน การส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งใจและมีความพยายามในการเรียนรู้ ตั้งใจทำงานอย่างจริงจังต่อเนื่อง กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับลัดดา ครสวรรณ (2552, น.21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ขยัน หมายถึง การตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง สู้งาน มีความพยายาม มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง สัมพันธ์กับ จุริรัตน์ บุตรบุญชู (2556, น.35) ที่กล่าว

ว่า ความขยัน หมายถึง ความมานะพยายาม เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ทำงานอย่างเข้มแข็ง ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ความประหยัด โดยการฝึกให้นักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนและทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างคุ้มค่า และรู้จักเก็บออมถนอมทรัพย์สินของตนและของส่วนรวม เนื่องมาจากครูเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากมีรายได้น้อย จึงต้องมีการส่งเสริมในเรื่องของความประหยัดทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ครูจะเน้นเรื่องของการใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเอง ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเก็บออม ผ่านกิจกรรมโรงเรียนธนาคาร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.8-9) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

ความซื่อสัตย์ มีส่วนสำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาบุคลิกภาพให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้า สัมพันธ์กับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.8-9) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง สัมพันธ์กับลัดดา ครสวรรณ (2552, น.25) ได้กล่าวไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ทำงานตามหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติอย่างเต็มที่ ถูกต้อง ไม่คิดคดทรยศ ปราศจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

การมีวินัย เนื่องจากวินัยเป็นสิ่งสำคัญตั้งแต่วินัยในตนเอง วินัยที่บ้าน วินัยที่โรงเรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียนในปัจจุบันที่ควรได้รับการส่งเสริม เพราะวินัยสามารถทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างสงบสุขและมีความสุข รวมทั้งทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สัมพันธ์กับจूरिरत्न บุตรบุญชู (2556, น.40) ที่ได้ให้ความหมายวินัย ว่าหมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย และช่วยส่งเสริมบุคคลในสังคมให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและฝึกจนเป็นนิสัย ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษาที่เป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้น

ความสุภาพ เนื่องจากวัฒนธรรมไทยส่งเสริมให้คนไทยเป็นคนที่มีความสุภาพเรียบร้อย พุดจาไพเราะ อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะกับผู้อื่น แต่งกายเหมาะสมตามกาลเทศ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.8-9)

ได้กำหนดว่า ความสุขภาพ คือ ความอ่อนนุ่มถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

ความสะอาด เนื่องจากความสะอาดเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับสุขภาพอนามัยของนักเรียนจำเป็นต้องได้เรียนรู้และต้องได้รับการส่งเสริมในเรื่องของวิธีการดูแลสุขภาพความสะอาดร่างกายตัวเอง เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ตลอดจนสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการเกิดโรคและรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ สอดคล้องกับสุวารีโรจน์ จันลา (2547, น.56) กล่าวว่า การดูแลสุขภาพห้องเรียน อาคารเรียน รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัยจากสิ่งรบกวนต่างๆ เพื่อความสุขในการเรียนของนักเรียนและครูผู้สอน

ความสามัคคี เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีตัวอย่างให้นักเรียนเห็นถึงความแตกแยก แตกความสามัคคีกัน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ ตามมา ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ครูผู้สอนจึงตระหนักและเห็นความสำคัญเรื่องความสามัคคี สอดคล้องกับลัดดา ครสวรรณ (2552, น.36) ที่ได้ให้ความหมาย ความสามัคคี หมายถึง การเปิดใจกว้าง แสดงออกซึ่งความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความพร้อมเพรียงปรองดองกัน มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

การมีน้ำใจ การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีน้ำใจที่ดีต่อกัน จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่อง que ทุกคนสามารถทำได้โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย อาจจะเป็นการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เราสามารถทำได้ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ สัมพันธ์กับลัดดา ครสวรรณ (2552, น.38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า น้ำใจ หมายถึงการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและครูควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา และเพื่อส่งเสริมระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการสำรวจตนเอง ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้อยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหาร ครู ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). 8 คุณธรรมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กรดา มลิลลา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ชัยภูมิ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เกษมสุข อันตระโลก. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสว่างแดนดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จตุติกรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จूरรัตน์ บุตรบุญชู. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองสิบแปด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหานันต์ องค์กรศิริ. (2563). คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 2(2), 81-90.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พัชฌณณ สารสา. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- ลัดดา ครสวรรณ. (2552). การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วรารณ พุทวงศ์, วรณรัตน์ อัครเดชาชาญยุทธ์, อนันต์ เตียวต้อย และอำนาจ บุญรัตน์. (2560). แนวคิดการบริหารสถานศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. 7(1), 16-23.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ยุพิน คณะวัน. (2562). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวัฒนา อธิวิศวกุล. (2558). คุณธรรมจริยธรรมนำเด็กไทยให้สมบูรณ์. เรียกใช้เมื่อ 30 สิงหาคม 2565 จาก <http://www.acn.ac.th/articles/mod/forum/discuss.php?d=216>
- สุวาวโรจน์ วิบูลย์สุข. (2551). สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

